

Glashelder

Stilstand is achteruitgang, die kreet kent iedereen. Sta mij toe daar een variant op te introduceren: de wet van de gelijkblijvende achterstand. Die geldt als je altijd wacht tot een ander de eerste stap zet, zelf nooit voorop loopt en zo denkt geen risico's te lopen. De wet gaat op voor ondernemers, maar zeker ook voor regio's. Een regio als Fryslân, die erg gevoelig is voor de schommelingen in de economie, is erg kwetsbaar als gewacht wordt tot 'de markt' investeringen doet die voor de regio van belang zijn. Denk maar eens aan de aanleg van infrastructuur in de regio. Het gaat namelijk niet alleen op voor de wegen (voor autoverkeer) maar ook voor de kabels in de grond (voor dataverkeer).

Eerst de wegen. Zo'n 15 jaar geleden ging ik als Groninger in Leeuwarden werken. Er waren nog geen files, een parkeerprobleem was er amper. Er was destijds een hevige discussie over de verdubbeling van de Wâldwei en er was eigenlijk maar één politieke partij die die verdubbeling meteen wilde hebben. Inmiddels wil iedereen het, want het is vanuit het westen en het oosten op te lange stukken keutelen geblazen naar (en van) de hoofdstad van Friesland. Dat dit naast verkeersslachtoffers ook ten koste gaat van de economische activiteit, moge duidelijk zijn. Besluitvorming en aanleg van infrastructuur verlopen tergend traag, zeker als drie overheidslagen én marktpartijen het eerst eens moeten worden. Regeren is vooruitzien.

Dat gaat zeker ook op voor glasvezelnetwerken voor dataverkeer. We moeten het in heel Nederland in toenemende

mate hebben van 'Knowledge based workers', van kennis- en informatiestromen en de netwerkeconomie. Inmiddels zijn vriend en vijand het er over eens dat glasvezelnetwerken als hoofdinfrastructuur nodig zijn, niet alleen als basis voor snel (draadloos) Internet, maar vooral als drager voor alle vormen van dataverkeer. Dus ook voor de koppeling van bedrijfsnetwerken, televisie, telefonie, beveiliging etcetera. Terwijl het dataverkeer wereldwijd exponentieel toeneemt, laat de rijksoverheid de aanleg van data-infrastructuur echter nog steeds over aan de markt, de grote kabels. Die komen pas in actie als er voldoende directe vraag is, want ze moeten de investeringen snel terugverdienen en hebben door de IT-dip van de afgelopen jaren weinig financiële armslag. "Er ligt meer dan genoeg glas in de grond", is een veel gehoorde tegenwerping. Dat is deels waar, maar die netwerken zijn niet 'open', in de zin dat alle aanbieders en afnemers van diensten er tegen faire tarieven gebruik van kunnen maken.

Overheidsregie is nodig, omdat al dat glasfiber - net als bijvoorbeeld riolering - geconcentreerd, duurzaam én als 'open' structuur moet worden aangelegd. Dit betekent een afscheid van het beleid tot nu toe, dat expliciet gericht is op de bevordering van concurrentie tussen infrastructures - aan te leggen door marktpartijen. Het nieuwe beleid zou gericht moeten zijn op concurrentie tussen diensten op infrastructures. Er moet dus van meet af aan ontbundeld worden, waarbij de kabels met glas zelf, de dragers, door iedereen die breedbanddiensten wil gebruiken, volgens een open systeem beschikbaar zijn.

Je kunt eenvoudigweg niet wachten tot er files staan en dan pas besluiten. Alleen infrastructuur leidt natuurlijk niet automatisch tot slim ICT-gebruik, ook diensten en kennis zijn daarvoor nodig. Maar infrastructuur vraagt wél om veel eerdere besluitvorming, anders gaat de wet van de gelijkblijvende achterstand op. Dat is glashelder. ♦

Door Fokke Martini,
directeur ICT Center Friesland

